

İzmir Suları Türk Anonim Şirketinin satın alınmasına ve devrine dair kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân: 14 . VI . 1944 - Sayı: 5730)

No.
4583

Kabul tarihi
5 . VI . 1944

BİRİNCİ MADDE — İzmir Suları Türk Anonim Şirketi imtiyaz ve tesisatının satın alınmasına dair 8 . XI . 1943 tarihinde Nafia Vekili ile salâhiyetli Şirket murabihaları arasında imza ve teati edilmiş olan bağı Mukavele tasdik olunmuştur.

İKİNCİ MADDE — Satınalma mukavelesi damga resimlerinden muaftır. Bu mukavelede Hükümete ait olduğu gösterilen bütün vergilerle resimler ve harçlar ve bunların munzam kesirleri mukavelelerin 14 ücü maddesi mucibince tasdikini tamamlanması şartıyla aranmaz.

Tapuda Hükümet namına kayıtlı olupta Şirketin faydalanmakta olduğu gayrimenkullerin Hükümetçe belediyeye devirlerinde ve kezaik muvazaa tarikiyle üçüncü şahıslar uhdesinde bulunupta hakikatte Şirketin malı bulunan gayrimenkullerin Hükümet ve Belediyeye devirlerinde yukarıki fıkra hükmü caridir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Satınalma mukavelesi ve ilişkileri mucibince Hükümetçe şirkete ödenmesi kabul edilen paralar İzmir Belediyesine vâdelerinden on gün evvel Maliye Vekâleti namına Merkez Bankasına tediye olunur.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Satınalma tesisat ve emval ve saire, satınalma mukavelesinden münbais ve Hükümete ait haklar ve borçlar da dâhil olduğu halde bileümle hukuk ve vecaibi ile birlikte, Hükümetçe İzmir Belediyesine devredilir.

Bu tesisat ve emvalin 1944 takvim yılı sonuna kadar idare ve işletilmesi için İzmir Belediyesine kendisine bağı, hükmi şahsiyeti haiz ve hususi hukuk hükümlerine tâbi muvakkat bir idare kurulur. Bu idare işletmenin yürütülmesinde, hesap usullerinde, memur ve müstahdemlerinin tâyin ve azillerinde, bunların ücretlerinin tesbitinde, mübayaalarda vesair bütün muamelelerinde şirket zamanında cari usul ve esasları tatbika devam eder.

Şu kadar ki, tarifelerin tâbi olabileceği tenzilât 3611 sayılı Nafia Teşkilâtı Kanunu hükümlerine göre mer'iyete konacak nizamnameler hükmüne tâbi tutulur.

Muvakkat idareye ait hesaplar takvim yılı sonunda belediyece tetkik edilir.

BESİNCİ MADDE — Muvakkat idarece işletilecek mallara karşı ika olunacak zararlar için ceza tatbikatı bakımından Devlet mllarına karşı işlenen suçlara ait hükümler tatbik olunur.

ALTINCI MADDE — Muvakkat idare, işletmeyi, işletmeden mütevellit bütün hak ve vajibeleriyle birlikte 1 . I . 1945 tarihinde İzmir Belediyesine devreder. Belediye bu hizmete ait işleri ve lüzum gördüğü takdirde uhdesinde bulunan diğer su tesislerini, bu kabîl müesseseler için umumî bir işletme kanunu çıkıncaya kadar mülhak bütçeli bir müessese veya hesapları ayrı tutulmak şartıyla diğer âmme hizmetleriyle birleştirerek mülhak bütçeli müsterek bir müessese halinde idare eder.

Muvakkat idarenin ve mülhak bütçeli müessesenin abonelerle olan münase-

betlerine, hizmetlerine ifasına, tarifelerin tesbitine, tesislerin tevsi, tadil ve temdidine ve işletme ile ilgili sair hususlara dair olup şirketçe tatbik edilmiş olan usul ve esaslar, Nafia Vekilligince tadil ve yenilerinin vazına kadar mer'i ve mu-teberdir.

YEDİNCİ MADDE — Belediyeye ait muhtelif hizmetler 6 ncı madde mucibince birleştirilmek suretiyle müşterek bir müessese halinde idare edildikleri takdirde bu tesislerin kazanç vergisine tâbi olanlarından alınacak kazanç vergisi bu vergiye tâbi gelirlerinin % 12 si nispetinde alınır.

SEKİZİNCİ MADDE — Belediyeye ait muhtelif hizmetler 6 ncı madde mucibince birleştirilmek suretiyle müşterek bir müessese halinde idare olduğu takdirde bu tesisler Muhasebe Umumiye, Arttırma ve Eksiltme ve İhale Kanunlarıyla Belediye Muhasebe Nizamnamesine tâbi tutulmazlar.

Müesseselerin yapacakları alım ve satımların esasları Dahiliye ve Nafia Vekilliklerince müştereken tâyin ve tesbit olunur.

MUVAKKAT BİRİNCİ MADDE — Bu kanunun neğri tarihinde İzmir Suları Türk Anonim Şirketinde müstahdem olanlardan muvakkat idareye nakledilenlerin 6 ncı madde mucibince kurulacak mülhak bütçeli müesseseye tâyinlerinde müktesep hak dereceleri 3659 sayılı kanunun muvakkat birinci maddesi hükümlerine göre tesbit edilir.

Bu esasa göre dereceleri tesbit edilenlerin almakta oldukları aylıklar, girdikleri derece aylığından fazla ise diğer daire ve müesseselerde müktesep hak teşkil etmemek şartıyla ve terfi suretiyle telâfi edilinceye kadar bu fazlalığın ödenmesine devam olunur.

MUVAKKAT İKİNCİ MADDE — A) Memur ve işçilere muhtemel tazminat karşılığı olmak üzere Hükümetçe verilmesi deruhte edilen (on bin) lira, 1944 malî yılı işletme hasılatından ve belediyece tesbit olunacak esoslar dairesinde hesap ve tevzi olunur.

B) Şirket memurlarından mülhak bütçeli işletme idaresine intikal edipte 4085 sayılı kanun mucibince tekaüde tâbi tutulacakların şirket ve muvakkat idarede geçen hizmetleri mezkûr kanunun muvakkat ikinci maddesi hükmüne göre muameleye tâbi tutulur.

Bunlardan mezkûr muvakkat ikinci maddedeki esaslar dâhilinde geçen hizmetlerini saydırmak isteyenler, bu kanunun mer'iyete girdiği tarihten itibaren iki ay zarfında mensup oldukları idare vasıtasıyla sandığa müracaata mecburdurlar.

C) (B) fıkrası mucibince tekaüt hakkını iktisap etmek isteyenlerin (A) fıkrası mucibince alacakları tazminat kendilerine verilmeyip borçlarına mahsup edilir ve fazla borçları 4085 sayılı kanunun ikinci muvakkat maddesi mucibince kendilerinden ayrıca tahsil olunur.

D) Bu madde hükmü, 4483 sayılı kanunla satın alınıpta halen muvakkat idarece işletilmekte bulunan İzmir Tramvay ve Elektrik memurları hakkında da, bu idarenin belediyeye tâbi mülhak bütçeli idareye intikallerinde tatbik edilir ve bunlara muhassas paralar bu esaslara göre muameleye tâbi tutulur.

MUVAKKAT ÜÇÜNCÜ MADDE — Şirket zamanında gümrük resminden muaf olarak geçirilip tesisatta kullanılmış veya halen müessese ambarında mevcut bulunmuş olan eşya ve malzemeyi belediye, su tesislerinin her sahasında kullanılmak salâhiyetini haiz olup bu tarzda istimalden dolayı bu malzeme ve eşya için belediyeden herhangi bir resim ve vergi aranmaz.

DOKUZUNCU MADDE — Bu kanun neğri tarihinden mer'idir.

ONUNCU MADDE — Bu kanunun hükümlerini icraya Dahiliye, Maliye, Nafia ve Gümrük ve İhisarlar Vekilleri memurdur.

7 Haziran 1944

İZMİR SULARI ŞİRKETİ TESİSATINI SATINALMA MUKAVELESİ

Bir taraftan mukavele metninde kısaca (Hükümet) diye gösterilen ve Nafia Vekili ve Trabzon Mebusu Sırrı Day tarafından temsil olunan:

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti

Diğer taraftan mukavele metninde kısaca (Şirket) diye gösterilen ve bu husustaki salâhiyetlerine istinaden Şirket İdare Meclisi Âzasından Ganim Ferit Talay ve Şirket Müdürü ve Murahhas âza Fernan Burge tarafından temsil olunan:

İzmir Suları Türk Anonim Şirketi

arasında aşağıda yazılı hükümler dairesinde mukavele aktedilmiştir:

Hükümete devir ve temlik edilen hak ve mallar

Madde — 1

Hükümetle aralarında hâsıl olan mutabakat üzerine Şirket :

A) Hükümetle şimdiye kadar aktetmiş olduğu bütün imtiyaz mukavele, şartname ve zeyilleriyle itilâfnamelerden doğan ve yahut Hükümet tarafından her ne suretle olursa olsun Şirkete verilmiş olan asli ve fer'î bütün imtiyaz haklarıyla menfaatlerini;

B) Gerek Hazine namına tapuya kayıtlı olup bu mukaveleye ekli listede gösterilen ve gerekse irtifak hakkına sahip bulunduğu gayrimenkullerle müstemilâtını, Halkpınar fabrikasında ve Selvitepe istasyonundaki faal, gayrifaal bütün kazan ve makinelerini, bütün teferruatıyla isale ve tevzi şebekesini, su depolarını, Halkpınar fabrikası ve Selvitepe terfi istasyonu ile Alsancak'ta kâin merkez binasındaki mağazalarında, tamirat ve saat atelyelerinde mevcut her türlü malzeme, makine alât, edevat ve muayene cihazlarıyla kömür ve yağlarını, Şirkete ait bütün mobilya, mefruşat ve demirbaş eşyayı, kırtasiye levazımını, her türlü nakil vasıtalarını, hülâsa bu mukavelede yazılı diğer hükümler mahfuz kalmak üzere Şirketin 1/İkinci teşrin/1943 tarihinde Türkiye'de mevcut menkul ve gayrimenkul bütün mal, hak ve menfaatlerini;

C) Şirket sermayesiyle alınıp muvazaaten üçüncü şahıslar uhdesinde bulunan ve mukaveleye ekli listede yazılı olan gayrimenkulleri.

Aşağıda yazılı hükümler dairesinde 1/İkinci kânun/1944 tarihinde Hükümete, her türlü düyun, tahhüt ve vecibelerden âri olarak devir ve temlik ve Hükümet dahi bu devir ile temlik kabul etmiştir.

Şirketin işletmeyi 31/Birinci kânun/1943 tarihine kadar kendi nam ve hesabına ve kâr ve zararı kendisine ait olmak üzere idame etmesi kabul edilmiş olduğundan 1/İkinci kânun/1944 tarihine kadar tesisatı ve devir ve temlik olunan malları şimdiye kadar olduğu şekilde işletecek, hüsnü muhafaza edecek ve bunlardan hiç bir kıymeti elden çıkarmıyacaktır.

Ancak Şirket tesisatın normal işletme, tamirat ve tevsiat işleri için mevcut malzemeyi kendi usulleri dairesinde kullanmak, sarfetmek ve mütaz veçhile abonelere satmak hakkını haiz olacaktır.

Hükümet yukarıda sayılan bütün malların 1/İkinci teşrin/1943 tarihindeki hal ve vaziyetlerini bildiğini beyan ve bunların bu hal ve vaziyetleriyle devir ve temlikini kabul eder.

Devir ve temlik olunan emvalin 1/İkincikânun 1944 tarihinde fiilen devri kabil olamadığı takdirde Şirket işletmeyi kâr ve zararını Hükümete ait olmak üzere idareye devam edecektir.

Üçüncü şahıslara karşı haklar ve borçlar

Madde — 2

1/İkincikânun/1944 tarihine kadar Şirketin yaptığı bütün akit ve fiillerinden veya sebebiyet verdiği hâdiselerden doğan haklarla borçlar ve mesuliyetler bu mukavele hükümleri mahfuz olmak kaydıyla Şirkete aittir.

Ancak 1 ikincikânun 1944 tarihinden önce Şirket tarafından yapılmış ta hükümleri bu tarihten sonraya da sâri olan akitler eskisi gibi mer'i kalacak ve bu akitlerden 1 ikinci kânun 1944 tarihinden önce doğan hak ve borçlar şirkete ve bu tarihten sonra doğacak hak ve borçlar dahi Hükümetçe istimal ve ifa olunacaktır.

Bu kabil âkitlerin mahiyetleriyle âkitlerinin isimlerini gösteren liste bu mukaveleye bağlıdır.

Mezkûr listede yazılı akitler dolayısıyla 1 ikincikânun 1944 den sonraki zamana ait olmak üzere şirket tarafından peşin olarak tesviye edilmiş paralardan bu tarihten sonraya müteallik kısmı şirkete tediye edilecektir.

Şirketin müşterileriyle olan münasebetlerinin tasfiyesi

Madde — 3

Şirketin müşterileriyle akdelediği bilûmum mukavelelerle abonman senetlerinden hâlen me-riyette bulunanlar eskisi gibi mer'i kalacaktır.

Faturaların tanzimi tarihi ne olursa olsun müşterilerin 1 ikincikânun 1944 tarihinden evvelki zamana taallûk eden borçları şirkete aittir. 1943 ve 1944 senelerine sari olan faturalarda şirketin alacağı, faturanın taallûk ettiği bütün müddet ile 1943 senesine ait günlerin adedi nispetinde hesap olunacaktır.

Yukarıda yazılı esaslara göre şirkete ait olup fiili devir tarihine kadar tahsil olunan paraları şirket alacak ve tahsil olunmayan paralar mümkün oldukça Hükümetçe tahsil edilecek ve tahsil edilen miktar üzerinden % 5 tahsil ücreti alkonulduktan sonra mütebakisi şirkete verilecektir. Ancak tahsil edilemeyen paralar için Hükümet takibat yapmayacağı gibi tahsilât işinden dolayı da bir mesuliyet kabul etmez. Şirket bu alacaklarını takipte muhtardır.

Şirketin müşterilerinden gerek nakden ve gerek teminat mektubu olarak almış olduğu her türlü avanslar, depozito akçaları ve teminatlar, sahipleri malûm olsun olmasın, muhasebe kayıtlarına göre fiili devir tarihinde Hükümete teslim edilecektir. İsimleri malûm olan hak sahipleri için aynı tarihte bir cetvel verilecek ve adresleri malûm olanların adresleri dahi bu cetvelde gösterilecektir.

Şirket her müşterinin hesabında yazılı paralardan veya herhangi teminatlarından alacağını ödemiş miktarının mahsup edilmesini istemek hakkını muhafaza eder.

Teslim edilecek evrak ve vesikalar

Madde — 4

Şirket bütün şebekeleriyle fabrika ve tesisatına ait plan, proje, etüt ve her türlü fennî evrakı, gayrimenkullerine ait tasarruf vesikalarını, işletme işlerine ait her türlü evrak ve istatistikleri ve grafikleri ve tarife etütlerini, şirketin aboneleriyle aktedip hâlen cari bulunan umumî ve hususi bilûmum mukaveleleriyle abonman senetlerini ve bunlara müteallik her türlü evrak ve defterleri, muhasebe, kasa, mağaza, demirbaş eşya defterleri gibi esas ve muavin defterlerini (Hem Türkçe hem

Fransızca tutulan defterlerin yalnız Türkçeleri teslim edilecektir) malzeme siparişlerine ait dosyaları plânço defterleriyle anekslerini, şebekeye müteallik fotoğraf ve haritaları, memurlara ait sicil dosyalarını, kütüphanesinde mevcut bütün kitap ve mecmua ve dökümanları, 2 nci madde mucibince Hükümete intikal edecek akitlere müteallik dosyaları Hükümete teslim edecektir. Şirket, İdare Meclisi ve Umumî Heyet içtimalarına ait mukarrerat ve zabıt defterlerini muhafaza edecektir. Şirket Belçikadaki teknik idaresiyle (Teknik bürosu ile) yaptığı muhaberatı ve işletmeye lâzım olmayan hususi mahiyeti haiz evrakı alabilecektir. Her iki taraf, diğerlerinde kalan eski ve yeni evrak ve vosaiki lüzumu halinde tetkik etmek ve icabında musaddak suretlerini bırakmak şartıyla asıllarını almak hakkını muhafaza eder.

Her iki taraf kendisinde bulunacak evrak ve defterlerden dolayı Ticaret Kanununun 75 nci maddesinde muharrer vecibeyi ayrı ayrı tekabül eder.

Malların tescili

Madde — 5

Şirket birinci maddenin (C) fıkrasında zikrolunan gayrimenkullerin 1 ikinci kânun 1944 tarihinde Hükümet namma tescil edilmiş bulunmasını temin edecektir.

Devir ve temlikten hariç kalanlar

Madde — 6

Şirketin 31 Birincikânun 1943 tarihinde kasalarında ve bankalarda mevcut paralarıyla cüzdanını teşkil eden esham ve kıymetler ve gerek hariçteki alacaklılarına, hissedarlarına teknik bürosuna ve sairere olan borçlarına mukabil Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasına tevdi ettiği ve edeceği meblağlar ve gerek mezkûr tarihten evvelki zamanlara ait faaliyetinden dolayı alemlak tahakkuk etmiş ve edecek alacakları ve kendisine tesviyesi lâzımgelecek meblağlar ve işbu meblağlar ile alacakların gelirleri tamamen şirketin malı olarak kalacak ve bu mukavele hükümleri mahfuz kalmak şartıyla hiç bir kayıt ve blokaja tabi tutulmıyacaktır.

Yukarıda yazılı paralar (8) nci maddede gösterildiği veçhile muhasamatın hitamını mütaakıp yine mezkûr maddede yazılı paralar hakkında kabul edilen esaslar dahilinde ve ancak İsviçre frank'ı ile münasebet tesis edilmeksizin doğrudan doğruya Türk lirası olarak muameleye tabi tutulmak kaydıyla şirketçe transfer edilebilecektir.

Bununla beraber 1944 senesinden (1944 senesidâhil) itibaren muhasamatın sonunu beklemeden vukubulacak talebi üzerine şirkete bloke paraların harice transferi hakkındaki kararnameler hükümleri mucibince yekûnu senevi yirmi bin lirayı tecavüz etmiyecek miktarda mal ihraç mezuniyeti verilecek ve bu mezuniyet aynı hükümler dâhilinde Avrupa kıtasında muharip olmıyan devletlerden İsveç, İsviçre ve Portakiz hariç olmak üzere diğer memleketlere de şamil olacaktır.

Şirket bu maddede zikrolunan paralarla yukarıda yazılı olduğu üzere trasferlerine kadar Devlet tahvilleri veya tasarruf bonoları satınalmağa dahi mezundur.

Resim, vergi ve masraflar

Madde — 7

Bu mukavele mucibince Hükümete devredilen bilûmum malların devir ve ferağ için yapılması icabeden masraflarla harçlar ve damga resimleri ve Evkafa ait taviz bedelleri ve bu mukavelenin icrasına taalluk eden muamelelerin tabi bulunduğu bütün resim ve vergiler ve gerek bu mukavelenin ve gerekse bunun hükümlerine göre verilecek makbuzların tabi bulunduğu damga resimleri Hükümete aittir.

Bu mukavelede zikredilen ve şirkete ait bulunan meblâğlar ile yine bu mukavele mucibince bu meblâğların faiz ve gelirleri tasfiye sonuna kadar her türlü vergiden muaf olacaktır.

Ancak Maliye Vekâletinin muvafakati halinde yukarıda yazılı meblâğı banka mevduatı ve tasarruf bonusu ve Devlet tahvilleri haricindeki işlerde kullandığı takdirde bu muamelâttan mütevellit gelirleri umumî hükümlere tabi olacaktır.

(8) nci maddenin ihracat münasebetiyle vazey-lediği mükellefiyet hükümleri mahfuzdur.

Şirketin tasfiyesi ve bunun için yapılacak tescil ve diğer muameleler hiç bir vergi ve resim ile mükellef tutulmıyacaktır.

Satılma bedel ve faizinin ödenmesi ve transferi

Madde — 8

Bu mukavelenamenin (1) nci maddesi mucibince yapılacak devir ve temlik mukabilinde Hükümetin şirkete odeyeceği meblâğ bir milyon üç yüz doksan dokuz bin yüz elli yedi İsviçre frangı muadili Türk lirasıdır; bu meblâğ Avrupa'da ve Akdeniz havzasında (nihai sulh muahedesi akdedilmemiş olsa dahi) muhasematın fiili veya hukukî hitamından sonra hulûl edecek ikinci ayın sonunda İsviçre frangının İstanbul borsasında o ayın son yedi gününün çek satış ve alış kapanma fiyatlarının vasatısı üzerinden Türk lirasına tahvil edilmek suretiyle şirket nam ve hesabına şirketin Türkiye'de göstereceği bir bankaya Hükümetçe tevdi edilecektir.

İşbu bedele 1 . I . 1944 tarihinden itibaren ödeme tarihine kadar şirket lehine senevi % 5 basit faiz vermeği Hükümet taahhüt eyler. Bu faiz dahi İsviçre frangı olarak hesaplanacak ve mübayaa bedeli hakkında yukarıda gösterildiği veçhile Türk parasına tahvil edilerek mübayaa bedeliyle birlikte ödenecektir.

Ancak şirket birincisi 30 . VI . 1944 tarihinde ve diğerleri bu tarihten itibaren her altı ayın sonunda olmak üzere faizleri İsviçre farangının İstanbul borsasında vâde tarihine tekaddüm eden son yedi günün çek satış ve alış kapanma fiyatlarının vasatısı üzerinden Türk lirasına çevrilerek kendisine ödenmesini isteyebilir. Bu suretle tesviyesi istenecek mebalîğ şirket namına ve şirketçe gösterilecek Türkiye'deki bir bankaya tevdi olunacak ve bu paradan tasfiye muamelâtı ile taahhüdat ve vecibeleri için lüzumlu göreceği mebalîği ayırdıktan sonra şirket, mütebakisini aşağıda gösterilen transfer muamelesinin icrasına kadar, Devlet tahvilleri tasarruf bonoları mübayaasında kullanabileceği gibi intihap edeceği bir bankaya da yatırabilecektir.

Diğer taraftan şirketin hariçteki hissedarları ve alacaklıları gerek doğrudan doğruya şirketin elinde bulunan ve bulunacak ve gerek kendilerine olan borçlarına mukabil şirketçe namlarına bankalara yatırılmış ve yatırılacak olan mebalîği mümessilleri marifetiyle ve talepleri üzerine Maliye Vekâletinin müsaadesiyle Türkiye'de her türlü iş ve teşebbüslerde kullanabileceklerdir.

Şirket tarafından vâdesinde istenmeyen faizler mübayaa bedeliyle birlikte ödenecektir.

Birinci ve ikinci fıkra mucibince ödenecek mebalîğ ve gelirleri transfer edilinceye kadar şirketçe, üçüncü fıkra zikredilen faizler hakkında gösterilen şekilde istimal edilebilecektir. Bu suretle ödenecek mübayaa bedeli ve faiziyle bu bedel ve faizin gelirlerinin şirketçe Türkiye'de intihap oluncak malların bizzat veya bilvasıta - bu maddenin birinci fıkrasında zikredilen muhasematın hitamından sonra hulûl edecek ikinci ayın sonundan itibaren - dilediği yerden iştirası ve İsviç ve İsviçre hariç olmak üzere diğer Avrupa memleketlerine ihracı veya Türkiye'den bu memleketlere ihraç olunacak malların bedelini tediye ile mükellef bulunan malî veya ticari teşekküllere devir suretiyle transferine müsaade edilecektir.

Bu transferler için yukarıda mezkûr memleketlere başka memleketlerin ilâvesi Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin müsaadesiyle kabul olabileceği gibi Hükümetçe Türkiye'de döviz tazyidatı kaldırıldığı takdirde şirket paralarını serbest dövizle ihraçta muhtar kalacaktır. Ancak bu memleketlerden müsaade alınması icabederse bu müsaade şirketçe alınacaktır.

Surası mukarrerdir ki, bu transferlerden dolayı şirket, yukarıdaki fıkra yazılı memleketlere

diğer eşhas tarafından herhangi şekil ve suretle ihraç olunan mallar için kanunları mucibince alınanlardan gayri herhangi bir vergi, resim, prim veya takas hakkı ve ilâh... namlarıyla bir para te-diye etmiyeceği gibi herhangi bir tahdit ve takyide de tabi tutulmıyacaktır. Harice gönderilecek eşya bedellerini ne şirket ve ne de devir halinde devri alan şahıs veya teşekkül memlekete getirmeğe mecbur tutulmıyacaktır.

Bundan maada Hükümet Türk Devletinin haricî alacaklarının cümlesine tatbik edilmek üzere umumî tedbirler almağa lüzum gördüğü takdirde şirket mubayaa bedeli ve faizlerinin transferinde, mal mubayaa ve ihracında mümâsil şirketler ve Türk Devletinin hal ve istikbalin diğer haricî alacaklıları arasında - Hükümete sırf banka avansı mahiyetinde yapılmış olan avansların alacaklıları hariç olmak üzere - en müsait muameleye mazhar olandan daha az müsait bir muameleye tabi tutulmıyacaktır.

Şirketin memur ve müstahdemleri

Madde — 9

Müdür ve mühendis müstesna olmak üzere, Şirketin Nafia Vekâletine vermiş olduğu 1 . XI . 1943 tarihli listelerde gösterilen kadro dâhilinde fiili devir tarihinde hizmette bulunacak bileümle memur, müstahdem ve işçileri Hükümete intikal edecektir.

Mukavelenamenin imzası tarihinden itibaren kadrodaki esaslı değişiklikler ancak Nafia Vekâletinin müsaadesiyle yapılabilecektir.

Şirketin memur, müstahdem ve işçilerine karşı gerek kanun hükümlerinden ve gerek iş akitlerinden doğan her türlü taahhüt ve vecibeleri Hükümete intikal etmiş olacak ve bu sebeple şirket her ne nam ile olursa olsun hiç bir tazminata mecbur kalmıyacağı gibi bu memur ve işçiler tarafından kaza mercilerine ikame olunup rüyet edilmekte bulunan dâvalar dahi bu mukaveleye bağlı listede zikredilmiş olmak şartıyla Hükümete geçmiş olacaktır.

Ancak bu mukavelenamenin imzası tarihinden evvel ikame edilip listede yazılı olmıyan dâvalar Şirkete raci kalacaktır.

Şirket, memur ve müstahdemlerinden almış olduğu kefalet paralarıyla sair her türlü teminatı, sahiplerinin isim ve hüviyetlerini hâvi listeleri ile birlikte fiili devir tarihinde Hükümete teslim edecektir.

İbra

Madde — 10

Hükümet ve Şirket, şimdiye kadar aktedilmiş olan bütün imtiyaz mukavele, şartname ve zevilleriyle itilâfnameler ve Şirkete tebliğ edilmiş olan her türlü kararlar mucibince birbirlerine karşı haiz oldukları bütün hak ve vecibelerle 1 İkincikânun 1944 tarihinden evvelki zamana ait (Vergi ve resme - Belediye ve Vilâyet hususi idaresi vergi, resimleri hariç - müteallik her türlü mükellefiyet ve mesuliyetler de dâhil olduğu halde) her türlü iddia ve mütalebelerden birbirlerinin zimmetlerini (İşbu mukavele hükümleri mahfuz kalmak kaydıyla) müteakabilen ibra etmişlerdir.

Hükümet ve Şirket imtiyaz mukavelelerinin, müşterilerden tahsil olunan paralara mütedair bulunan tatbikatından dolayı da her türlü mesuliyetten birbirlerini müteakabilen terbiye ederler. Şu kadar ki Hükümetin ve Hükümete mensup dairelerin, İzmir Belediyesinin ve Belediyeye bağlı daire ve müesseselerin bir İkincikânun 1944 tarihinden evvki zamanlara ait abonman mukavelelerinden, yapılan işlerden, mahkemeler ve sureti umumiyede sair daire ve makamlar nezdinde para teminatı veya teminat mektubu suretiyle yapılan tevdiattan mütevellit Şirket alacakları ve vergi ihtilâflarına ait 8 . XI . 1943 tarihli Şirket mektubunun ilişği listede mukayyet vergilere mahsuben Şirket tarafından aynı listede te-diye edilmiş olduğu gösterilen mebalîğ bu ibradan hariçtir.

Hakeme müracaat

Madde — 11

Bu mukavelenamenin tefsir veya icerasından dolayı Hükümetle Şirket arasında çıkacak her türlü ihtilâf diğer tarafın yazılı tebliğinin vusulünden itibaren (30) gün zarfında her iki tarafça tâyin edilecek iki hakem tarafından hallolunacaktır.

Bu hakemler tâyinleri tarihinden itibaren iki ay zarfında ihtilât hakkında ittifakla karar verecekler yahut icabediyorsa, reyler arasındaki tesaviyi izale için bir üst hakem tâyin edileceklerdir.

Gerek otuz günlük mehil zarfında iki taraftan birinin hakeminin tâyin edilmemesi, gerek üst hakemin intikabı hususunda hakemler arasında ittifak hâsil olamaması hâlinde, bu cihet en ziyade süratle davranan tarafın müracaatı üzerine İsviçre Federal mahkemesi Reisi tarafından hallolunacaktır. Hakem kararı katî ve derhal vacibülnifaz olacaktır.

İki taraftan her biri kendi hakeminin masraflarını deruhte edecek ve üst hakemin ücretiyle hakeme müracaat yüzünden doğan müşterek masraflara yarı yarıya iştirak edilecektir.

İşbu mukavelenamede kararlaştırılan satınalma bedelinin ve faizlerinin Hükümet tarafından tediyesi hiç bir halde Hükümetle Şirket arasında çıkacak ihtilâflar yüzünden tehir ve tatil edilemeyecektir.

Tesisatın Hükümete fiilen devir ve teslimi

Madde — 12

İşbu mukavelenin 14 ncu madde mucibince tekemmül etmesini mütaakıp fiilen devir ve teslim muamelesi Nafia Vekâletiyle Şirket tarafından intihap olunacak heyet marifetiyle yapılacaktır.

Mukavelenin muteber metni

Madde — 13

Bu mukavele Türkçe ve Fransızca olarak 8 . XI . 1943 tarihinde imza ve teati edilmiştir. İhtilâf vukuunda Türkçe metni muteberdir.

Mukavelenin tasdiki

Madde — 14

Bu mukavele bir taraftan Hükümetçe Büyük Millet Meclisinin ve diğer taraftan Şirketçe Hisse-darlar Umumî Heyetinin tasdikına arz edilecek ve neticesi her iki tarafça diğerine alelusul tebliğ olunacaktır.

Tasdik muamelesi en geç 15 temmuz 1944 tarihine kadar tekemmül etmediği takdirde bu mukavele taraflarca hükümsüz sayılabilecektir.

İzmir Suları Türk Anonim Şirketine

Şirketin yerli ve yabancı personeline, vergi ihtilâflarına, Hükümete ve Şirkete ait mebalîğ hesaplarının tanzim ve tasfiyesine, muhtelif hususata ve gayrimenkullere mütedair bugünkü tarihli A, B, C, D, E işaretli mektuplarımızın münderecatında mutabık bulunduğumu beyan ederim.

Nafia Vekili

A.**Nafia Vekilliğine**

Bugünkü tarih ile imzaladığımız satınalma mukavelesinin 10 ncu maddesindeki mütekabil ibra münasebetiyle aşağıdaki hususları arzederiz:

1. Vergi ihtilâflarına müteallik olmak üzere bu mukaveleye bağlı listede yazılan ihtilâflarla bu mukavelenin imzasından evvel tediye vucubu tahakkuk eden Şirket alacakları mütekabil ibradan hariç tutulmuştur.

2. Listesi mucibince birinci fıkrada yazılı ihtilâflardan başka ibraya dâhil olması icabeden:

a) % 20 Hükümet hissesine ait olmak üzere İzmir Asliye Ticaret Mahkemesinde derdesti rüyet olan dâva;

b) Şirketin harice para transferi için yapılmış ihracat hakkında ihracatçılardan mütaahhit kazanç vergisi tevkif etmediğine dair Devlet Şûrasında derdesti tetkik dâva;

c) Hükümet tarafından İzmir Birinci Hukuk ve Kadastro Mahkemelerine ikame edilmiş bulunan Şirketin intifaandaki gayrimenkullerin tapu sicillerine intifa keyfiyetinin tesciline mütedair dâvalardan başka irtılamız dâhilinde hiç bir ihtilâfımız mevcut olmadığını ve bu beyanımız hilâfına böyle bir ihtilâfın mevcudiyeti tahakkuk ederse bu ihtilâfın dahi ibradan hariç kalacağını.

3. Yukarıdaki fıkralar haricinde 1.I.1944 tarihinden evvelki zaman için Şirketimizden Hükümete ait vergi ve resim namıyla yeniden bir şey istenilmemesinin mukarrer olduğunu arz ederiz.

8. XI. 1943

Şirket Mümessilleri

B.**Nafia Vekilliğine**

Bugünkü tarihli mukavelenin birinci maddesinin B ve C fıkralarında yazılı gayrimenkullerin bir listesini ilişik sunuyoruz.

Bu listede yazılı gayrimenkullerden başka Şirket namına veya muvazaa tarihiyle üçüncü şahıslar namına mukayyet ve listeye ithal edilmemiş herhangi bir gayrimenkul mevcut olduğu anlaşırsa bunları dahi Hükümete devretmeği taahhüt ederiz.

8. XI. 1943

Şirket mümessilleri

C.

Nafia Vekillğine

Bugünkü tarihli mukavelenin 10 ncü maddesinde ibradan hariç tutulduğu tesbit edilen vergi ihtilâfları bağırlı listede arz edilmiştir.

Bundan gayri malûmatımız dâhilinde başka bir ihtilâf mevcut olmadığını saygılarımızla arz ederiz.

8 . XI . 1943

Şirket mümessilleri

D.

Nafia Vekillğine

Satınalma mukavelesinin akdi dolayısıyla aşağıdaki hususları arz ederiz:

1. Enebi tabiiyetindeki memurların, tesisatın fiili devir tarihinden evvel hizmet mukavelelerinden mütevellit her türlü hakların tazmini ve tasfiyesi şirketimize ait olmak üzere - hizmetlerine son verilecektir.

Şirketin yabancı Devlet tabiiyetindeki müdürüne ait mebalığden yirmi bin lirayı tecavüz etmiş olacak miktarı, normal takas primi varsa ödenmek şartıyla Şirketin talebi üzerine serbest döviz olarak transferine müsaade edilecektir.

2. Mukavelenin 14 ncü maddesi mucibince tasdikim 1 . I . 1944 tarihinde tamamlanamaması yüzünden şirkete bu tarihten sonra işletmenin Hükümet hesabına idaresine devam edildiği takdirde tesisatın fiilen devir tarihine kadar şirket müdürü ile mühendisin maaş ve tabisatları ve muhtat seyahat masrafları Hükümete ait olacaktır.

3. Hükümete intikal edecek şirket memur ve işçilerinin muhtemel tazminatlarına veya bunlar için Hükümetçe teşkil edilecek sandığın ilk sermayesine karşılık olarak maktuan on bin lira vermesini Hükümet deruhde eder.

4. Müdüriyet ikametgâhındaki demirbaşta mukayyet mobilya ve eşya şirkete terk edilecek ve bunlar devire dâhil bulunmayacaktır.

8 . XI . 1943

Şirket mümessilleri

E.

Nafia Vekillğine

Mukavelenin akdi dolayısıyla aşağıdaki hususları arz ederiz:

1. Mukavelenin 14 ncü maddesi mucibince tasdikim 1 . I . 1944 tarihinden evvel tamamlanamaması halinde Hükümet 1 . I . 1944 tarihinde işletmeye vazı ed ederek kendi nam ve hesabına müesseseyi idareye başlayacağından bir hesaplasma bahis mevzuu olmayacaktır.

Ancak mukavelenin üçüncü maddesinde mevzu bahis faturaların Hükümete ve Şirkete ait kısımlarını, teminat akçalarını, kefalet paralarını ve saireyi mezkûr madde hükümleri dairesinde tasfiye edecektir.

2. Mukavelenin 14 ncü maddesi mucibince tasdikim 1 . I . 1944 tarihinde tamamlanamaması yüzünden bu tarihten fiili devir tarihine kadar Şirketin işletmeyi kendi usulleri dairesinde idaresi halinde bu iki tarih arasında işletme ve hesaplasma, şu şekilde olacaktır.

a) Şirket 1 ikincikânun 1944 tarihinde Hükümete işletmenin ihtiyacına göre serbest bir kredi

açacak ve Hükümet hesabına yapacağı masrafları bu krediden tediye edecektir.

b) Şirket 1 ikincikânun 1944 tarihinden itibaren Hükümet hesabına yapacağı muamele ve hesapları yeniden tesis edeceği defterlere kaydedecektir.

c) Şirket 1 ikincikânun 1944 tarihinden itibaren Hükümet hesabına yapacağı masrafları tediye ve siparişten evvel Hükümet kontrolörünün vizesine arzedecek, vizesiz sarfiyat Hükümetçe kabul olunmayacaktır.

Hükümet kontrolörünün vize etmediği masraf veya işlerin yapılmamasından doğacak zarar ve mesuliyetler Hükümete raci olacaktır.

d) Fiili devrin hitamında Şirket 1 ikincikanun 1944 tarihinden fiili devir tarihine kadar Hükümet hesabına yaptığı sarfiyatın hesabını mukavelenin 2, 3, 6 ve 9 ncu maddeleri mucibince devre mecbur olduğu teminat akçeleri, kefalet paraları vesaireyle birlikte devir heyetine verecek ve neticede işletme hâsilâtı yapılmış masrafları karşıladıktan sonra bir bakiye arzederse bu bakiyeyi diğer emval gibi Hükümete devredecektir.

İşletme hâsilâtı yapılan masrafları karşılamıyacak olursa, Şirketçe serbest krediden yapılmış olacak olan ve işletme hâsilâtı ile karşılanamayan bu masraflar Hükümetçe derhal Şirkete ödenecektir.

Şu kadar ki Şirketin mütat vechile tanzim edeceği 1943 bilançosu ile işletme yılını zararla kapattığı tahakkuk eylediği takdirde bu zararın, su abonelerinden evvelce tahsil edilip mukavelenin 3 ncu maddesi mucibince Hükümete intikal etmesi lâzım gelecek mebalığden âzami bu mebalığ yekûnuna kadar Hükümetçe telâfi edilmesi takarrür etmiş bulunduğunu saygılarımızla arz ederiz.

8 . XI . 1943

Şirket Mümessilleri

1. Alsancakta merkez idarehane binası

Kadaströ

Gayri menkulün cinsi	Mevkii	Kapı No.	Ada	Parsel	M ²	Mülâhazat
Bahçesinde atelye, ayar istasyonunu ambar ve işçi odalarını muhtevi merkez idarehane binası	Alsancak Mesudiye mahallesi Atatürk caddesi	454	—	—	—	Tapu senedi: Cilt No. Tarihi 4 55 19. V. 1934
Müdiriyet ve kavas odaları, 1 nei ve 2 nei makinist evleri, fabrika âmiri evi, kömür ve alât ve edevat depoları, demirhane, arazii malû-me ve müstemilâtr saireyi havi su fabrikası, zeminleri ile ebniyesi ve su membai ile tevsii intikalı maa arazi göl mahalli	2 Halkapınar fabrikası ve su deposu İzmir, Halkapınar - Tepecik	163	—	—	—	Ada No. — 1460 Tapu kaydı: Ağustos 1332 sıra No. 35 (İşbu gayrimenkullerin Şirket nezdinde tapu senedi yoktur.)
Fabrikadan suyu tahtezemin su deposuna isal eden boru kanalını havi tarik ile depoyu ve Koklice yoluna rapteden tarik ve bekeçi kulübesini havi su deposu	İzmir, Halkapınar - Tepecik	—	—	—	—	Ada No — 1460 Tapu kaydı: Ağustos 1332 sıra No. 35 Arsa 218, duvar tariki maahavuz No. 27 (İşbu gayrimenkulün Şirket nezdinde tapu senedi yoktur.)

3. Selvilitepe fabrikası ve su deposu

Mesahai	Kütük No.	Pafta No.	Ada No.	Parsel No.	Kapı No.	M ² Ds.
Makine dairesi, malzeme deposu, makinist evi	226	237	1653	6	51	2010,00
Su deposu, bekeçi evi	—	—	—	—	38	(İşbu gayrimenkullerin şirket nezdinde tapu senedi yoktur.)

(Çaplı tasarruf senetleri)

Gayrimenkulün cinsi	Mevkii	(Çaplı tasarruf senetleri)			Mes. sathıye	Kısmi	Mülâhazat		
		Kütük No.	Pafta No.	Parsel No.				M ²	Ds. No.
Kârgir kanvehane	İzmir - Halkapınar	1	291	1127	1	280	00	148	Mesruhat aşağıdadır [*]
Kârgir baraka	İzmir - Halkapınar	15	290	1443	11	200	00	T 2	
Harap tabakhane ve bahçe	İzmir - Mersinli	12	292	1460	12	5520	00		
Bahçe	İzmir - Mersinli	10	292	1460	10	19040	00		
Bahçe	İzmir - Mersinli	—	292	1460	11	6800	00		
Çayırlik	İzmir - Mersinli	13	292	1460	13	5680	00		

(Tapu senetleri)

Gayrimenkulün cinsi	Kazası	Mevkii	Miktarı	Emlâk No.		Muamele No.	Cilt No.	Sayfa No.	Sıra No.
				eski	yeni				
Arazii mülkveder tarla	İzmir	Halkapınar	Tepecik	214 dönüm	—	55	1	19	55
Arazii emirli deniz kenarı ve Han yeri	İzmir	Halkapınar	Tepecik	84 dönüm	—	54	1	18	54
Bir kıta bağ	İzmir	Kadifekale	Selâtin	2 dönüm	5	64	1	22	64

[*] Çaplı tasarruf senetleri cetvelinin bu tablosu içerisinde gösterilen kârgir kahvehane binası Şirkete ait olmayıp (İskaliarino) namında bürsine aittir. Şirket bu arsaya evvelce mameleyleğe satmış, fakat satış bedeli teadiye edilmediğinden takdir muamelesi yapılmamıştır. Kadastro tesbitinde buranın emirli tasarruf vesikası (Kârgir kahvehane) olarak verilmiştir. Halbuki bina İskaliarino tarafından inşa edilmiştir. Şirket uyanık arzularına sahiptir.

İzmir Suları Türk Anonim Şirketi :

1. I. 1944 tarihinden evvel aktedilip bu tarihten sonraya sâri olan aktitler

A) Yangına karşı sigorta mukaveleleri

Mukavelenin akdi	Mukavelenin mevzuu	Mukavele müddeti	Mukavele vadesi	1944 yılına isabet eden meblâğ	Düşünceler
Anadolu Türk A. Sigorta Şirketi	İzmirde Alsancak'ta İstasyon caddesinde 454 numaralı kârgir yapılmış yazıhane olarak kullanılan binadaki alelümum yazıhane eşyasıyla depolarda mevcut kurşun, mulluk, su saatleri, vedek parçalar vesaire....	1 sene	3/12/1944	256.57 T. L.	Temin edilen miktar 54 000 T. L.
Anadolu Türk A. Sigorta Şirketi	Halkapınar'da havuz ve bekiği evi, keza bekiği evi, vazlık evi, kâtip evi, makinist evi, depo, bekiği evi vağ deposu, yazıhane ve makine dairesi ile Selvilitpe'de bekiği evi, makinist evi, depo ve makine dairesi binaları.	»	3/12/1943	206.37 T. L.	Temin edilen miktar 55 950 T. L.
Anadolu Türk A. Sigorta Şirketi	Şirket idarehane binası ve müstemilâtı olan atelye, ayar istasyonu ve ambar binaları.	»	3/12/1944	83.56 T. L.	Temin edilen miktar 32 500 T. L.

B) İcar mukaveleleri

Hamza Rüstem	Emirler çarşısında Şube olarak kullanılan 11 numaralı dükkân.	»	19/4/1944	25.25 T. L.	Taahhüt: Her sene 1 T. L. tediye edilmektedir.
T. C. D. D. Alsancak İstasyonu	Demiryolu altından geçen kanalizasyon icarı	»	31/5/1944		Senede 1 T. Lirasıdır.
İzmir Belediyesi	Halkapınar'da Şirkete ait olan arazi üzerine kurulan baraka icarı.	»	31/5/1944		

C) Telefonlar

İzmir Telefon idaresi	2965 ve 1 dahilî müdiriyet telefonu	»	1/9/1944	İşbu telefonlar için tediye edilen abonmanların 1944 yılına isabet eden miktarları mükâleme adedine göre ve 31/12/1943 tarihinde Telefon idaresinden öğrenilecektir.
	2880 » 1 » mühendis »	»	1/12/1944	
	3015 » 1 » abonman dairesi telefonu »	»	1/12/1944	
	3455 » 1 zil Halkapınar fabrikası	»	1/2/1944	
	3433 Selvilitpe »	»	1/1/1944	

Düşünceler

Mukavele Mukavele 1944 yılına isa-
bet eden meblağ

Mukavelenin mevzuu

D) Elektrik

İzmir Elektrik İşlet- me idaresi Alsancak'ta idarehane binası ile Selvillitepe fabrikasına elektrik cereyanı verilmesi

Aylık sarfiyat üzerinedir.

İzmir Suları Türk Anonim Şirketi

Memur ve müstahdemler tarafından Şirket aleyhine ikame olunan dâvalar

Dâva eden

Dâvanın görüleceği mah-

keme

Dâvanın mevzuu

: Halil Anur (Eski ustabaşı)

: İzmir Asliye Ticaret Mahkemesi

: 9 . XII . 1941 günü Şirketten sirkat edilen kurşun borular dolayısıyla polisece yapılan cürmü meşhut münasabıyla yapılan tetkikat neticesinde Halil Anur'un alâkası görülmüş ve tahkikatı mütaakip Şirkete ait bir kazan Halil'in evinden polis marifetiyle alınarak Şirkete teslim edilmişti. Cürmü meşhut evrakı Sulh ceza mahkemesine verilmiş ve Halil beraet etmiştir. Temyiz Mahkemesi bu beraet kararını tasdik etmiştir.

Cürmü meşhut mahkemesi devam ederken keşif varakalarında Halilin diğer bir suiistimali görülmüş ve iş-gilerimizden yapılan tetkikat neticesinde Halilin bazı kurşun boruları ve mukavvaları aldığı tesbit edilerek hak-kında Asliye Ceza Mahkemesine müracaat edilmiştir. Halil Usta bu mahkemedede beraet etmiş ve kararı Mahkemei Temyiz tasdik etmiştir.

Halil Anur 9 . XII . 1941 tarihindeki cürmü meşhut hâdisesindenberi işe devam etmemiştir.

15 . XI . 1943 tarihinde İzmir Asliye Ticaret Mahkemesine müracaat ederek verdiği dâva arzuhalinde.

9 . XII . 1941 tarihindenberi olan ücretlerini, 10 000 lira tazminat, işinin tekrar iadesi ile ücreti vekâlet ve mahkeme masraflarının Şirkete tahmili hakkında karar itihazını talep etmiştir.

Arzuhal, Şirkete tebliğ edilmiş ve 10 gün içinde cevaba mecbur tutulmuştur.

İş, Şirket avukatına verilmiştir.

Dâva eden : Malik Tuncel (Eski ambarcı)
Dâvanın görüldüğü mah-
keme : İzmir Asliye Ticaret mahkemesi
Dâvanın mevzuu : Vazifesinde görülen kusur ve hatalarından dolayı on beş gün müddetle ihbarlı olarak işine nihayet verilen mumaileyh 9 VI 1943 tarihinde İzmir Asliye Ticaret mahkemesine müracaat ederek şirket aleyhine ikame ettiği dâva ile
 a) Müterakim ücretlerini (625 lira)
 b) Mahkeme imtidadınca işleyecek olan müddete ait ücretlerini
 c) İşinin iadesini
 d) Ücreti vekâlet ve mahkeme masraflarının şirkete tahmilini istemiştir.
 Rüyet edilmekte olan bu dâva 1 . XII . 1943 tarihinde talik edilmiş bulunmaktadır.

Cumhuriyet Rejisiğine yazılan tevhîhin tarih ve numarası : 6 VI . 1944 ve 1/182
Bu kanunun nesir ve ilânının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkan Rejisiğinden gelen tevhîcin tarih ve numarası : VI 1944 ve 4/430
Bu kanunun saircekelere gözetilen za'imatların cilt ve sayfa numaraları

	Cilt	Sayfa
	7	14
	10	92,487-490
	11	11-13,17,19:22